

Sygn. akt II PK 28/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bohdan Bieniek

SSN Beata Gudowska

w sprawie z powództwa W. M.

przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w [...]

o ustalenie, przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 15 maja 2019 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 19 września 2017 r., sygn. akt XXI Pa [...],

I. prostuje oczywistą omyłkę w wyroku Sądu Okręgowego z dnia 19 września 2017 r., sygn. akt XXI Pa [...], w ten sposób, że oznacza stronę pozwaną jako Izbę Administracji Skarbowej w [...],

II. oddala skargę kasacyjną,

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 915 zł (dziewięćset piętnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 28 stycznia 2014 r., skierowanym przeciwko Urzędowi Kontroli Skarbowej w [...], W. M. wniósł o ustalenie istnienia stosunku pracy przez uznanie, że umowa o pracę zawarta z pozwanym na czas określony w dniu 2 października 2012 r. (na okres od 9 października 2012 r. do 8 października 2013 r.) została zawarta na czas nieokreślony, o przywrócenie do pracy na dotychczasowym stanowisku, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda wynagrodzenia za pracę za cały okres jej niewykonywania wraz z ustawowymi odsetkami.

Wyrokiem z dnia 29 lipca 2016 r., sygn. akt VII P [...], Sąd Rejonowy w W. oddalił powództwo (pkt 1), zasądzając od powoda na rzecz pozwanego zwrot kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2).

Sąd ustalił, że w dniu 1 czerwca 2011 r. pomiędzy Urzędem Kontroli Skarbowej w [...] a powodem została podpisana umowa o pracę na czas określony - na zastępstwo nieobecnego członka korpusu służby cywilnej - na okres od 1 czerwca 2011 r. do dnia powrotu do pracy zastępowanego członka korpusu służby cywilnej. Powód został zatrudniony na stanowisku starszego komisarza skarbowego w oddziale analizy ryzyka. W maju 2012 r. powód jako członek korpusu służby cywilnej został poddany pierwszej ocenie w służbie cywilnej, która dotyczyła czynności, którymi z reguły się zajmował, a mianowicie archiwizacji dokumentacji. Powód otrzymał ocenę pozytywną. W dniu 26 września 2012 r. powód zwrócił się z wnioskiem o zmianę dotychczasowej umowy o pracę na czas określony na umowę na czas nieokreślony. Dyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej wyraził zgodę na kontynuowanie przez powoda zatrudnienia w pozwanym Urzędzie, jednak na podstawie umowy o pracę na czas określony od 9 października 2012 r. do 8 października 2013 r. W dniu 2 października 2012 r. powód podpisał z Urzędem Kontroli Skarbowej umowę o pracę na czas określony na okres od 9 października 2012 r. do 8 października 2013 r. Na podstawie tej umowy został zatrudniony na stanowisku starszego komisarza skarbowego w oddziale analizy ryzyka. Pismem z 16 września 2013 r. powód po raz kolejny zwrócił się do dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej z prośbą o zmianę dotychczasowej umowy o pracę

na czas określony, zawartej 2 października 2012 r., na umowę na czas nieokreślony. Dyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej poprosił przełożonych powoda o przedstawienie na piśmie opinii o powodzie. Z treści opinii sporządzonej 18 września 2013 r. przez naczelnika wydziału i zaakceptowanej przez wicedyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej wynikało, że powód nie spełnia oczekiwań na stanowisku starszego komisarza skarbowego i nie wywiązuje się należycie z wykonywanych obowiązków. Dyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej, po zatwierdzeniu tej opinii, nie wyraził zgody na zmianę rodzaju umowy o pracę. Umowa o pracę na czas określony powoda rozwiązała się 8 października 2013 r.

W ocenie Sądu, powództwo o ustalenie istnienia stosunku pracy, z uwagi na brak interesu prawnego, nie zasługiwało na uwzględnienie. Sąd stwierdził, że powód nie dowiódł, że pracodawca zobowiązany był zatrudnić go na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony po uzyskaniu przez niego pozytywnej oceny ze służby cywilnej. Odwołując się do art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1559 ze zm.), Sąd wskazał, że kompetencja dyrektora generalnego w tym zakresie nie ma charakteru obligatoryjnego, lecz fakultatywny. Tym samym dyrektor generalny urzędu nie jest związany pozytywną oceną pracownika, działa w obszarze luzu decyzyjnego i mimo uzyskania przez pracownika pozytywnego wyniku nie jest zobowiązany do zawarcia z pracownikiem umowy na czas nieokreślony. Sąd dodał, że, jak wykazało przeprowadzone postępowanie dowodowe, pracodawca miał słuszne podstawy odmówić podpisania z powodem umowy o pracę na czas nieokreślony.

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 19 września 2017 r., sygn. akt XXI Pa [...], w wyniku apelacji powoda zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że przywrócił powoda do pracy w [...] Urzędzie Celno-Skarbowym w [...] na poprzednich warunkach (pkt 1); zasądził od [...] Urzędu Celno-Skarbowego w [...] na rzecz powoda wynagrodzenie w kwocie 7 871,50 zł za czas pozostawania bez pracy pod warunkiem podjęcia pracy wraz z ustawowymi odsetkami od 6 lutego 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. oraz za opóźnienie od 1 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty, a także kwotę 60 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego, w pozostałym zakresie oddalając powództwo (pkt 2); w pozostałym zakresie oddalił apelację (pkt 3); rozstrzygając o kosztach procesu (pkt 4).

Sąd Okręgowy w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy podzielił ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego. Natomiast w ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy dokonał błędnej wykładni art. 35 ust. 2 w związku z art. 38 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej, uznając, że dyrektor generalny urzędu działa w obszarze luzu decyzyjnego i mimo uzyskania przez pracownika pozytywnego wyniku pierwszej oceny w służbie cywilnej nie jest zobowiązany do zawarcia z pracownikiem umowy na czas nieokreślony. Sąd Okręgowy przyjął, że zasadą jest zatrudnianie na czas nieokreślony pracowników otrzymujących pozytywną pierwszą ocenę w służbie cywilnej a odmowa zatrudnienia na czas nieokreślony powinna wynikać jedynie z obiektywnych okoliczności dotyczących danego urzędu, uniemożliwiających zawarcie takiej umowy. Sąd Okręgowy podkreślił, że co do zasady umowę na czas określony zawiera się z osobą podejmującą po raz pierwszy pracę w służbie cywilnej. Wyjątkowo, osoba zatrudniona wcześniej w służbie cywilnej jest traktowana jako podejmująca po raz pierwszy pracę w tej służbie, jeśli spełnia dwa warunki: związana była umową o pracę na czas określony 12 miesięcy i nie uzyskała pozytywnej oceny kwalifikacyjnej. Oznacza to, że osoby zatrudnione wcześniej w służbie cywilnej na czas nieokreślony lub osoby pozostające w terminowych umownych stosunkach pracy, które przeszły pomyślnie ocenę kwalifikacyjną, przy ponownym zatrudnieniu w służbie cywilnej są zatrudniane od razu na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Sąd wskazał, że skoro zasadą jest zatrudnianie na czas określony osób podejmujących po raz pierwszy pracę w służbie cywilnej, to należy uznać, że zawarcie umowy na czas określony z osobami, które nie mieszczą się w kategorii osób nowo zatrudnionych, nie może zostać pozostawione swobodnej decyzji dyrektora generalnego urzędu. W ocenie Sądu Okręgowego, decyzja o zawarciu kolejnej umowy na czas określony z osobą, która uzyskała pozytywną ocenę kwalifikacyjną, musi wynikać z obiektywnych okoliczności uniemożliwiających zawarcie umowy na czas nieokreślony, np. reorganizacja urzędu czy likwidacja stanowiska pracy, nie stanowi jej natomiast negatywna opinia na temat pracownika. Sąd Okręgowy podkreślił przy tym, że negatywna opinia, która w ocenie pozwanego stała się podstawą do odmowy zawarcia z powodem umowy na czas nieokreślony, została wydana w związku z

wnioskiem powoda z 16 września 2013 r., a zatem już po zawarciu z powodem drugiej umowy na czas określony. Powód został poddany pierwszej ocenie w maju 2012 r., to jest w czasie obowiązywania pierwszej umowy na czas określony. W dniu zawarcia drugiej umowy na czas określony powód spełniał kryteria wskazane w art. 35 ust. 2 ustawy o służbie cywilnej, pozwalające na zawarcie z nim umowy na czas nieokreślony. Zdaniem Sądu Okręgowego, w dniu zawarcia z powodem drugiej umowy o pracę na czas określony nie istniały żadne obiektywne i szczególne okoliczności uniemożliwiające zawarcie z nim umowy na czas nieokreślony. W konsekwencji druga umowa o pracę powinna zostać zawarta na czas nieokreślony. Z powyższych rozważań Sąd Okręgowy wyprowadził wniosek, że już od 9 października 2012 r. strony łączył stosunek pracy na czas nieokreślony a do jego rozwiązania konieczne było złożenie powodowi wypowiedzenia lub oświadczenia o jej rozwiązaniu bez zachowania okresu wypowiedzenia. Z kolei rozwiązanie umowy w sposób sprzeczny z przepisami Kodeksu pracy skutkuje odpowiedzialnością pozwanego przewidzianą w art. 45 § 1 k.p. i art. 47 k.p. Z tych przyczyn Sąd Okręgowy przywrócił powoda do pracy i zasądził na rzecz powoda wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy w wysokości dwumiesięcznego wynagrodzenia wraz z odsetkami. Sąd Okręgowy oddalił natomiast roszczenie powoda o ustalenie istnienia stosunku pracy, gdyż podzielił pogląd Sądu pierwszej instancji o braku interesu prawnego w dochodzeniu tego roszczenia, podkreślając, że pełniejszą ochronę powodowi dawało roszczenie o przywrócenie do pracy.

Pozwany (określający siebie jako „Skarb Państwa – [...] Urząd Celno-Skarbowy”), w imieniu którego skargę kasacyjną złożył pełnomocnik na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez dyrektora Izby Administracji Skarbowej w [...] do reprezentowania Izby Administracji Skarbowej w [...], zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości.

W pierwszej kolejności zarzucono nieważność postępowania z powołaniem na okoliczność wymienioną w art. 379 pkt 2 k.p.c., wynikającą z oznaczenia w wyroku przez Sąd drugiej instancji jako strony pozwanej - [...] Urzędu Celno-Skarbowego w [...], który przed Sądem drugiej instancji nie miał zdolności sądowej ani procesowej legitymującej ten podmiot do występowania przed sądem w sprawach pracowniczych. Skarżący wskazał, że pozew z dnia 28 stycznia 2014 r.

był skierowany przeciw Urzędowi Kontroli Skarbowej w [...], który jako jednostka organizacyjna kontroli skarbowej w rozumieniu art. 9 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 720 ze zm.), uchylonej z dniem 1 marca 2017 r. na podstawie art. 159 pkt 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. 2016 r., poz. 1948.; dalej ustawa wprowadzająca ustawę o KAS) – był, zgodnie z art. 3 k.p., pracodawcą zatrudniającym powoda. Z kolei z art. 160 ust. 1 pkt 5 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS wynika, że znosi się dyrektorów urzędów kontroli skarbowej, a z ust. 4, że izbę administracji skarbowej łączy się z mającą siedzibę w tym samym województwie izbą celną i urzędem kontroli skarbowej. W myśl natomiast z ust. 5 tego przepisu, izba administracji skarbowej wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki łączonych jednostek bez względu na charakter stosunku prawnego, z którego te prawa i obowiązki wynikają. Skarżący stwierdził, że po 1 marca 2017 r. następcą prawnym urzędu kontroli skarbowej jest izba administracji skarbowej, a w tej sprawie Izba Administracji Skarbowej w [...].

Niezależnie od podniesienia zarzutu nieważności, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości z uwagi na naruszenie przepisów postępowania, które miały wpływ na wynik sprawy, a mianowicie: 1) art. 328 § 2 k.p.c. przez wadliwość uzasadnienia skarżonego wyroku (w części dotyczącej oddalenia apelacji) polegającą na przedstawieniu wewnątrznie sprzecznego wyводу, z którego wynika, że Sąd drugiej instancji oddalił apelację w zakresie, w jakim dotyczyła roszczenia o ustalenie stosunku pracy i jednocześnie wskazał, że rozważania Sądu Rejonowego w tej części są prawidłowe i są podzielane przez Sąd drugiej instancji; 2) art. 328 § 2 k.p.c. przez zastosowanie art. 35 ust. 2 ustawy o służbie cywilnej do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego – pominięcie szczególnego charakteru umowy na czas zastępstwa nieobecnego pracownika. Ponadto zarzucono naruszenie prawa materialnego przez dokonanie błędnej wykładni art. 35 ust. 2 ustawy o służbie cywilnej.

Skarżący wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnił jej oczywistą zasadnością wynikającą z naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 328 § 2 k.p.c. przez wadliwe sporządzenie uzasadnienia skarżonego wyroku, zastosowania art. 35 ust. 2 ustawy o służbie cywilnej do niedostatecznie jasno

określonego stanu faktycznego, a także błędnej wykładni art. 35 ust. 2 ustawy o służbie cywilnej.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i o przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania sądowego przez Sądem Najwyższym według norm przepisanych.

Powód, w odpowiedzi na skargę kasacyjną, wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania kasacyjnego według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Najdalej idący zarzut skargi kasacyjnej dotyczący nieważności postępowania nie jest uzasadniony.

Powód pozwał w niniejszej sprawie swojego pracodawcę – Urząd Kontroli Skarbowej w [...]. W trakcie trwającego procesu nastąpiła reforma administracji celno-skarbowej i od 1 marca 2017 r. (z pewnymi wyjątkami) weszła w życie ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. 2016 r., poz. 1947; dalej ustawa o KAS). Na skutek przepisów ustawy wprowadzającej ustawę o KAS – urzędy kontroli skarbowej, stanowiące jednostki organizacyjne kontroli skarbowej (art. 9 ust. 1 uchylonej ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej) połączono z mającymi siedzibę w tym samym województwie nowo powstałymi izbami administracji skarbowej (art. 160 ust. 4 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS i art. 36 ust. 1 pkt 3 ustawy o KAS). Zgodnie z art. 193 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS, należności i zobowiązania łączonych oraz znoszonych urzędów i znoszonych organów, w sprawach organizacyjno-finansowych oraz z zakresu służby i pracy, stają się należnościami i zobowiązaniami właściwych jednostek KAS lub organów Krajowej Administracji Skarbowej (ust. 1); prawa i obowiązki łączonych oraz znoszonych urzędów i znoszonych organów przejmują odpowiednie jednostki KAS lub organy Krajowej Administracji Skarbowej (ust. 2). Z kolei w myśl art. 165 ust. 3 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS, pracownicy zatrudnieni w izbach celnych

oraz urzędach kontroli skarbowej oraz funkcjonariusze celni pełniący służbę w izbach celnych albo w komórkach urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych stają się z dniem wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, z zastrzeżeniem art. 170, odpowiednio pracownikami zatrudnionymi w jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej, zwanych dalej „jednostkami KAS”, albo funkcjonariuszami Służby Celno-Skarbowej, zwanymi dalej „funkcjonariuszami”, pełniącymi służbę w jednostkach KAS i zachowują ciągłość pracy i służby. W sprawach wynikających ze stosunku pracy i stosunku służbowego stosuje się przepisy dotychczasowe.

Z przepisów tych wynika, że z dniem wejścia w życie ustawy o KAS pracownicy urzędów kontroli skarbowej stali się pracownikami nowo powstałych izb administracji skarbowej mających siedzibę w tym samym województwie co znoszony organ. Nastąpiło zatem przejście pracowników do nowego pracodawcy, o którym mowa w art. 23¹ k.p. Pracownicy urzędów kontroli skarbowej stali się pracownikami właściwych terytorialnie izb administracji skarbowej. Oznacza to, że od 1 marca 2017 r. pracodawcą pracowników byłego Urzędu Kontroli Skarbowej w [...] stała się Izba Administracji Skarbowej w [...] (mająca zdolność sądową i procesową – art. 460 § 1 k.p.c.), która przejęła także zobowiązania tego Urzędu „z zakresu pracy” (a więc dotyczące roszczeń pracowniczych związanych z wykonywaniem stosunku pracy w Urzędzie Kontroli Skarbowej w [...]) i to ona była biernie legitymowana w niniejszym sporze.

Sąd Najwyższy miał na uwadze, że na rozprawie w dniu 4 kwietnia 2017 r. pełnomocnik ustanowiony przez Urząd Kontroli Skarbowej w [...] oświadczyła, że od 1 marca 2017 r. ten Urząd przestał istnieć i zgodnie z art. 193 ust. 1 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS, zobowiązania pozwanego zostały przejęte przez [...] Urząd Celno-Skarbowy. W wykonaniu zobowiązania Sądu, pełnomocnik strony pozwanej złożyła pełnomocnictwo ogólne do reprezentowania Skarbu Państwa – Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w [...], datowane na 10 marca 2017 r. i podpisane przez dyrektora Izby Administracji Skarbowej w [...].

Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 460 § 1 k.p.c., zdolność sądową i procesową ma także pracodawca, chociażby nie posiadał osobowości prawnej. Pracodawcą, a więc stroną postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy,

nigdy nie jest Skarb Państwa, lecz państwowa jednostka organizacyjna uprawniona do samodzielnego zatrudniania pracowników. Nie ma więc tutaj zastosowania art. 67 § 2, zgodnie z którym w postępowaniu procesowym „zwykłym” stroną jest zawsze Skarb Państwa, a tylko personifikuje go jednostka organizacyjna, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie (*statio fisci*) (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 1976 r., I PZ 1/76, OSNCP 1976 nr 10, poz. 229, a także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2009 r., I PK 226/08, OSNP 2011 nr 3–4, poz. 33).

Nie ulega wątpliwości, że legitymowana biernie w tym postępowaniu strona pozwana - Izba Administracji Skarbowej w [...] brała udział w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji, przez swojego pełnomocnika radcę prawnego M. Ł., której pełnomocnictwa udzielił dyrektor Izby Administracji Skarbowej w [...]. Błędne określenie w tym pełnomocnictwie strony pozwanej jako Skarbu Państwa i jego *statio fisci* – Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w [...] nie przekreśla oceny, że pełnomocnictwa tego udzielił reprezentant pracodawcy w stosunkach pracy, czyli organ zarządzający pracodawcą (jednostką organizacyjną), posiadający taki status na mocy art. 3¹ k.p., który to przepis określa też kompetencje do udzielenia pełnomocnictwa procesowego w sporach z zakresu prawa pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007 r., II PK 1/07, OSNP 2008 nr 17–18, poz. 250; w postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., II PZ 62/07, OSNCP 2009 nr 5–6, poz. 68).

Należy zatem przyjąć, że Sąd drugiej instancji jedynie niewłaściwie oznaczył stronę pozwaną – jako [...] Urząd Celno-Skarbowy w [...] zamiast - Izba Administracji Skarbowej w [...], natomiast nie ma uzasadnienia twierdzenie skarżącego, że Sąd drugiej instancji przeprowadził postępowanie z udziałem strony niemającej zdolności sądowej i procesowej. Niewłaściwe oznaczenie strony w pełnomocnictwie jako *statio fisci* Skarbu Państwa (Skarb Państwa – Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w [...]) zamiast państwowej jednostki organizacyjnej - Izby Administracji Skarbowej w [...] (pracodawcy), dotyczącym reprezentacji strony pozwanej przed Sądem drugiej instancji, nie powodowało niewłaściwej konfiguracji podmiotowej w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji. Innymi słowy, w postępowaniu tym brała udział, za pośrednictwem należycie umocowanego

pełnomocnika, Izba Administracji Skarbowej w [...]. W konsekwencji, należy uznać, że w wyroku Sądu drugiej instancji zaszła oczywista omyłka, która powinna być sprostowana (art. 350 § 1 i 3 k.p.c.), natomiast opisana sytuacja nie oznacza nieważności postępowania na podstawie art. 379 pkt 2 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 2001 r., I PZ 93/01, OSNP 2003 nr 24, poz. 597; wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2009 r., II CSK 681/08, LEX nr 519307; z dnia 3 września 2010 r., I PK 67/10, LEX nr 653655; z dnia 30 września 2015 r., I CSK 772/14, LEX nr 1943202).

Co do podniesionego w rozpatrywanej skardze zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., to należy podnieść, że skoro skarga kasacyjna wnoszona jest od wyroku sądu drugiej instancji, to wymagane jest powiązanie tego przepisu z art. 391 § 1 k.p.c., czego skarżąca nie uczyniła. Niezależnie od tego, na temat wagi naruszenia tego przepisu jako podstawy skargi kasacyjnej judykatura wypowiedała się wielokrotnie, wyjaśniając, że naruszenie tego przepisu z reguły nie ma wpływu na treść wyroku, gdyż uzasadnienie sporządzane jest dopiero po jego wydaniu (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 1 lipca 1998 r., I PKN 220/98, OSNAPiUS 1999 nr 15, poz. 482; z dnia 9 lipca 1998 r., I PKN 234/98, OSNAPiUS 1999 nr 15, poz. 487; z dnia 7 kwietnia 1999 r., I PKN 653/98, OSNAPiUS 2000 nr 11, poz. 427 oraz z dnia 5 września 2001 r., I PKN 615/00, OSNP 2003 nr 15, poz. 352). Wyjątkowo jednak, niezgodne z art. 328 § 2 k.p.c. sporządzenie uzasadnienia wyroku sądu drugiej instancji, może stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej, gdy niezachowanie jego wymagań konstrukcyjnych będzie czynić zasadnym kasacyjny zarzut naruszenia prawa materialnego przez jego zastosowanie do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2001 r., I PKN 615/00, OSNP 2003 nr 15, poz. 352) lub gdy uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 marca 2003 r., IV CKN 1862/00, LEX nr 109420 oraz z dnia 15 lipca 2011 r., I UK 325/10, LEX nr 949020) albo nie pozwala na jego kontrolę kasacyjną (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 20 lutego 2003 r., I CKN 65/01, LEX nr 78271; z dnia 6 lipca 2011 r., I CSK 67/11, LEX nr 970061). Podobny pogląd Sąd Najwyższy wyraził w motywach w wyroku z dnia 2 czerwca 2011 r., I CSK 581/10 (LEX nr

950715), wywodząc, że przez sporządzenie uzasadnienia nieodpowiadającego warunkom, jakie stawia wymieniony przepis, może wyjątkowo wypełniać podstawę kasacyjną przewidzianą w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Ma to jednak miejsce wówczas, gdy wskutek uchybienia konkretnym wymaganiom określonym w art. 328 § 2 k.p.c. zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej, gdy stwierdzone wady mogły mieć szczególnie negatywny wpływ na wynik sprawy. Takich zaś zarzutów Sądowi drugiej instancji nie można postawić, a Sąd Najwyższy nie dostrzega zarzucanej przez skarżącego wewnętrznej sprzeczności w wywodach Sądu drugiej instancji odnośnie do roszczenia o ustalenie istnienia stosunku pracy. Sąd ten oddalił powództwo o ustalenie istnienia stosunku pracy, podzielając pogląd Sądu pierwszej instancji (przyznając mu rację), że powód nie ma interesu prawnego w takim ustaleniu (art. 189 k.p.c.), podkreślając, że pełniejszą ochronę powodowi dawało (ujęte w pozwie) roszczenie o przywrócenie do pracy, które uwzględnił. Natomiast trafność (zasadność) uwzględnienia roszczenia o przywrócenie do pracy przez pryzmat terminów wskazanych w art. 264 k.p. nie poddaje się kontroli w ramach zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c.

Dalej idąc, nie ma uzasadnienia zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. przez zastosowanie art. 35 ust. 2 ustawy o służbie cywilnej do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego. W podstawie faktycznej wyroku Sądu drugiej instancji, przejętej od Sądu pierwszej instancji, znajdują się ustalenia, że pierwsza umowa o pracę (z dnia 1 czerwca 2011 r.) była umową na zastępstwo. Natomiast to, że okoliczności tej Sąd drugiej instancji nie przypisał takiego znaczenia, jakie z nią wiąże skarżący (że dopiero druga umowa z dnia 2 października 2012 r., zawarta na czas określony od 9 października 2012 r. do 8 października 2013 r. może być uznana za „pierwsze zatrudnienie na podstawie przepisów ustawy o służbie cywilnej”), nie jest tożsame z zastosowaniem prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego.

Przechodząc do zarzutu naruszenia prawa materialnego, brak w podstawach kasacyjnych zarzutów naruszenia art. 45 § 1 i 47 k.p. powoduje, że niewystarczający dla podważenia zaskarżonego wyroku jest zarzut błędnej wykładni art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej. Przedstawiona przez Sąd drugiej instancji wykładnia tego przepisu (inna niż

dokonał jej Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 grudnia 2017 r., III PK 177/16, OSNP 2018 nr 9, poz. 117 oraz w uchwale z 18 listopada 2004 r., II PZP 10/04, OSNP 2005 nr 1, poz. 297) dała jedynie asumpt do przyjęcia, że druga umowa o pracę zawarta na okres od 9 października 2012 r. do 8 października 2013 r. była umową na czas nieokreślony. Zatem dokonana przez Sąd drugiej instancji wykładnia art. 35 ust. 2 ustawy o służbie cywilnej o ile była podstawą do konstatacji, że strony połączyły się umową o pracę na czas nieokreślony, o tyle nie stanowiła (i nie mogła stanowić) samoistnie o uwzględnieniu roszczenia o przywrócenie do pracy i zasądzenie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. Takie roszczenia przewidują bowiem (między innymi) przepisy art. 45 § 1 i 47 k.p. i to je Sąd drugiej instancji przyjął za podstawę prawną rozstrzygnięcia, co wynika wprost z treści uzasadnienia wyroku, w którym wywiedziono, że „rozwiązanie umowy w sposób sprzeczny z przepisami Kodeksu pracy skutkuje odpowiedzialnością pozwanego przewidzianą w art. 45 § 1 k.p. i art. 47 k.p.”. Zatem nawet przyznanie racji skarżącemu, że pracownik, który otrzymał pozytywną pierwszą ocenę w służbie cywilnej (art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej), nie ma roszczenia o zawarcie umowy o pracę na czas nieokreślony, miałoby znaczenie jedynie wtedy, gdyby przedmiotem kwestionowanego rozstrzygnięcia było ustalenie istnienia stosunku pracy na czas nieokreślony. Natomiast Sąd drugiej instancji roszczenie to oddalił, uznając, za uzasadnione roszczenie o przywrócenie do pracy. W takiej sytuacji konieczne było w pierwszej kolejności sformułowanie zarzutu naruszenia art. 45 § 1 i 47 k.p. W rezultacie, zarzut błędnej wykładni art. 35 ust. 2 ustawy o służbie cywilnej nie stanowi skutecznej podstawy kasacyjnej wzruszającej rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji o przywróceniu do pracy i zasądzeniu odszkodowania za czas pozostawania bez pracy.

W podsumowaniu, przypomnieć należy, że z mocy art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw kasacyjnych, a z urzędu bierze pod uwagę jedynie nieważność postępowania. Zakres dopuszczalnej kognicji wyznacza zatem strona skarżąca, która z mocy art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. powinna przytoczyć podstawy kasacyjne, zaś granice tych podstaw wyznaczają zarzuty naruszenia wskazanych przepisów prawa. Sąd Najwyższy jest władny dokonywać oceny tylko tych zarzutów, które zostały

sformułowane przez skarżącego i nie może uwzględniać naruszenia innych przepisów, a zwłaszcza nie może zastąpić skarżącego w wyborze przepisów, które mogły być naruszone przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na mocy art. 98 k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 ust. 1 pkt 1 (przywrócenie do pracy) i 2 (wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

aw